

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 05 Aralık 2025

Sayı: 15419

37618

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 05.12.2025

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Mesleki Eğitim Merkezi Programı MESEM kapsamında çocukların okul sıralarından koparılarak işyerlerine yönlendirildiği, bu kapsamda çocuk işçiliğinin yaygınlaştığı, uzun ve ağır çalışma süreleri ile iş sağlığı ve güvenliği koşullarının yetersizliği nedeniyle çok sayıda iş kazası, ağır yaralanma ve ölüm yaşandığı kamuoyuna yansımaktadır.

Bakanlığınız açıklamalarında MESEM kapsamındaki öğrenci sayısının her yıl arttığı ifade edilmekte, buna karşın bu çocukların uğradığı iş kazalarına, yaralanmalara, kalıcı sakatlıklara ve ölümlere ilişkin ayrıntılı veriler kamuoyu ile paylaşılmamaktadır. 2023 yılına kadar meydana gelen olayların yanı sıra 2024 ve 2025 yıllarında da MESEM kapsamındaki çocuk ölümlerinin ve kazalarının devam ettiği basına ve raporlara yansımıştır.

Öte yandan Türkiye'nin taraf olduğu Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ve ILO'nun çocuk işçiliğine ilişkin sözleşmeleri devlete açık yükümlülükler getirmekte, Anayasanın 41, 42 ve 50. maddeleri çocukların korunması, eğitim hakkı ve çalışma şartları konusunda devlete sorumluluk yüklemektedir. Buna rağmen MESEM uygulamasının çocukları ucuz iş gücü haline getirdiği, eğitim hakkını fiilen zayıflatmış ve ağır risk içeren işkollarında istihdama yol açtığı yönündeki iddialar, 2025 yılına gelinmiş olmasına rağmen tatmin edici biçimde yanıtlanmamıştır.

Bu çerçevede MESEM'in başlangıcından 31.12.2023 tarihine kadar olan tüm dönem ile 2024 yılı ve önerge tarihine kadar olan 2025 yılına ilişkin verilerin ayrı ayrı ortaya konulması, hem kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi hem de çocukların yaşam ve eğitim hakkının korunması açısından zorunludur.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu, çocuk ve genç işçilerin yalnızca belirli yaş, süre ve işkollarında çalıştırılmasına izin vermekte; eğitim hakkının önceliğini güvence altına almaktadır. MESEM uygulamasının fiiliyatta bu sınırları aşarak çocukları ağır ve tehlikeli işlere yönlendirdiği iddiaları, ilgili mevzuatın hem lafzı hem de amacıyla çelişen bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. MESEM uygulamasının başladığı tarihten itibaren, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yılları sonu itibarıyla ve 2025 yılı için önerge tarihine kadar ayrı ayrı olmak üzere MESEM'e kayıtlı toplam öğrenci sayısı kaçtır? Bu öğrencilerin yaş gruplarına 14 yaş altı, 14-15, 16-17, 18 ve üzeri ile cinsiyetlerine göre dağılımı nasıldır?

2. Aynı dönemler itibarıyla MESEM kapsamındaki öğrencilerden fiilen işyerlerinde çalıştırılanların sayısı kaçtır? Bu öğrencilerin il, ilçe ve sektör bazında inşaat, metal, maden, tekstil, gıda, lojistik, hizmet vb. dağılımı nedir?

3. MESEM kapsamındaki öğrencilerin 2019'dan önerge tarihine kadar Geçirdiği toplam iş kazası sayısı, Hafif yaralanma, Ağır yaralanma, UzuV kaybı veya kalıcı sakatlık, Ölüm vakalarının sayısı kaçtır ? Bu veriler 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yılları için yıllar itibarıyla ve 2025 yılı için önerge tarihine kadar ayrı ayrı olmak üzere illere, yaş gruplarına ve işkollarına göre nasıl dağılmaktadır ?

4. MESEM kapsamında hayatını kaybeden çocukların her bir yılı ayrı ayrı göstermek suretiyle Kaçı kız, kaç erkek ? Kaçı 18 yaş altındadır? Hangi illerde ve hangi işyerlerinde ölmüşlerdir? Ölüm nedenleri trafik kazası, servis kazası, makineye sıkışma, yüksekte düşme, elektrik çarpması, patlama, boğulma vb başlıklar itibarıyla nasıl dağılmaktadır?

5. MESEM kapsamında ağır yaralanma ve kalıcı sakatlık yaşayan çocukların 2019'dan bu yana yıllar itibarıyla sayısı kaçtır? Bu çocukların yaralanma türleri uzuv kaybı, felç, ağır kırık, yanık, görme kaybı vb. nasıl dağılmaktadır? Bu çocuklara yönelik rehabilitasyon, psikolojik destek, eğitim telafisi ve mesleki yeniden yönlendirme programları Bakanlığınız tarafından yürütülmekte midir? Yürütülüyorsa kapsamı nedir?

6. MESEM öğrencilerinin çalıştığı işyerlerinde 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında ve 2025 yılı için önerge tarihine kadar Kaç iş sağlığı ve güvenliği denetimi yapılmıştır? Kaç işyerinde mevzuata aykırılık tespit edilmiştir? Bu işyerlerine uygulanan idari para cezası, faaliyetten men veya kapatma kararı sayısı kaçtır? Bu denetimlerin sonuçları kamuoyu ile paylaşılmış mıdır? Paylaşılmadıysa gerekçesi nedir?

7. 2019'dan önerge tarihine kadar MESEM kapsamındaki ölüm ve ağır yaralanma vakaları nedeniyle Bakanlığınızca kaç idari soruşturma açılmıştır? Bu soruşturmalar sonucunda görev ihmalı tespit edilen kaç kamu görevlisine hangi disiplin cezaları verilmiştir? Hakkında ceza soruşturması yürütülen kamu görevlisi var mıdır?

8. MESEM uygulamasına ilişkin olarak 2019-2023 ve 2024 yılları için ayrı ayrı, 2025 yılı için ise önerge tarihine kadar olmak üzere Bakanlığınızca hazırlanmış bir risk analizi veya etki analizi raporu var mıdır? Varsa bu raporlarda çocuk işçiliği, iş kazası riskleri ve eğitimden kopma oranları hakkında hangi tespitlere yer verilmiştir? Bu raporlar kamuoyu ile neden paylaşılmamaktadır?

9. MESEM'e kayıtlı öğrencilerden 2019-2023 ve 2024 yıllarında ve 2025 yılı önerge tarihine kadar Programa hiç başlamayan, İş kazası veya başka nedenlerle programdan ayrılan, Okulu tamamen bırakan çocuk sayısı kaçtır? Bu çocuklardan kaç örgün eğitime geri döndürülmüştür?

10. 2019'dan bu yana MESEM kapsamındaki ölüm ve ağır yaralanma vakaları nedeniyle aileler tarafından Bakanlığınız veya devlete karşı açılan tazminat davalarının sayısı kaçtır? Bu davalardan sonuçlananlarda Bakanlığınız aleyhine hükmedilen toplam tazminat tutarı ne kadardır? Devletin hizmet kusurunun yargı kararlarıyla tespit edildiği dosya sayısı nedir?

11. MESEM uygulamasının Türkiye'nin taraf olduğu Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ve ILO'nun çocuk işçiliğine ilişkin sözleşmeleri ile uyumu konusunda Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir uyum raporu veya eylem planı bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise bu belgeleri kamuoyu ile paylaşmayı düşünmekte misiniz?

12. 2019'dan önerge tarihine kadar MESEM kapsamında meydana gelen ölüm ve ağır yaralanma vakaları, çocuk işçiliği iddiaları ve eğitim hakkı ihlalleri karşısında, Milli Eğitim Bakanı sıfatıyla şahsınızın veya Bakanlığınızın kamuoyuna yönelik bir özür açıklaması yapmayı düşünüp düşünmediği hususunda görüşünüz nedir? Mevcut tablo karşısında MESEM uygulamasını durdurmayı, köklü biçimde revize etmeyi veya çocukların tam zamanlı okulda kalacağı alternatif bir model geliştirmeyi planlıyor musunuz?